

Kutseühinguline ajakiri

Eesti raudteelaste kesk-
ühingu väljaanne.

Tellimise hind:

Aastas postiga . . . Kr. 2 —
Poolaastas " 1.—

**Üksiknumber
15 senti.**

Ilmub 1–2 kord kuus

Tellimisi võetakse vastu igas raudteejaamas, raudteelaodes, riigi- ja omavalitsusteenijate organisatsioonide ja nende osakondade juhatuste juures, kõigis postkontorites ja lehe tellimiskohtil.

Toimetus ja tallitus:

Tallinna, Tehnika t. 16-e. Telefon, Balti keskjaam 221.

Kuulutuste hinnad:

Terve lehekülj Kr. 30.—
Pool lehekülje " 15.—
Veerand „ „ „ 7,50
Kaheksandik „ „ „ 4.—
Tekstis 50 prots. kallim.

Nr. 8/9

20. septembril 1930 a.

VII aastakäik

SISU: Nende tegudest peate neid tundma. — Ametnik teeb 64 ööd-päeva aastas lõõd — nii tõendab „Kaja“. — Haigekassa jälle päevakorral. — Unustusse jäetud käsukiri. — Raudteelaste Keskuühingu tegevuse ülevaade. — Postlaste kirjad provintsist. — Ametnikkude Internatsionaali kongress Genfis. — Disiplinaarkomisjonid teenijaskonna osavõetuga Šveitsis. — Vedurimeeshonna ettevalmistus ja komplekteerimine Saksamaal. — Raudteevalitsus ja Balti Eraseaduse § 4186. — Arstimine isekiga. — Mitmesugust.

Nende tegudest peate neid tundma.

Hasomin ruttab arstiabikulude riigiteenijate kaela veeretamisega.

Ajalhed teatasid mõni päev tagasi, et hariduse- ja sotsiaalminister olla esitanud valitsusele määruse kava, millega, ära ootamata küsimuse lahendamist riigikogu kaudu, praegu maksvaid arstiabiandmise kodukorra määrusi nii muudetakvat, et osa — 20% — arstiabi kuludest riigiteenija enda kanda jäetakse. Millisele seisukohale valitsus selles küsimuses asunud on, pole nende ridade kirjutamisel veel teada, aga et ta kaunis täbaras seisukorras on, see on kindel.

Umbes kolm ja pool aastat tagasi — 1927. a. kevadel — oli riigiteenijate haiguskindlustuse küsimus samuti päevakorral, nagu käesolevalgi aastal. Ja sama saatust, mis osaks on saanud härra Hüneroni kavadele, sai osaks ka tolleaegse töö-hoolekandeministri dr. J. Masing'i kavadele — nad kukkusid kõik hiilgavalt läbi. Viimane eelnõu isegi valitsuserakondade oma hääletelga lõpphääletusel, pä-

rast seda, kui ta riigikogus juba kolmel lugemisel vastu oli võetud. Selle järele esitas valitsus umbes samasisulise raamseaduse eelnõu, nagu möödunud kevadelgi, millega ta endale volitusi nõudis arstiabi korraldamiseks oma äranägemise järgi valitsuse määruste kaudu. Tol ajal oli tööerakond ühes sotsialistidega vastasrinnas. Ja siis oli neile selge niihästi see, et niisugune määrusandluse teel arstiabi korraldamine seadusevastane on, kui ka see, et arstiabi tuleb anda tasuta.

Siis astus riigikogu kõnetooli tööerakondlane A. Schulbach ja seletas: „Kõigepealt tuleb arvesse võtta, et seni oli riigiteenijatel arstiabi täiesti tasuta. Kui nüüd tahetakse läbi viia mingisugune pooleterasüsteem, kus valitsus ja riigiteenijad kahasse kannaksid need kulud, siis on see suur tagasiminekuks. Ja mina arvan, et igal tagasiminekul peab olema oma tungev põhjus...“ Selgitades edasi neid

põhjusi, jõudis ta siis lõpp-järeldusele: „Sellepärast minu arvates ei ole ühtki tõsiselt põhjust selleks, et peaksime seni-maksnud arstiabiandmise viisist loobuma ja uue korra kas ehk lühikeseks ajakski maksma panema, mis meie riigile suurt kokkuhoidu ei anna, küll aga suurt rahulolematust võib tekitada meie riigiteenijate ringkonnas, samuti korruptsiooni tekitada oma tarvitamise juures ja kõige viimaks võib suurendada meie kantseelilist asjaajamist. Sellepärast ma tahaksin kõigest hingest loota, et riigikogu lepiks selle parandusega, mis riigikogu liige härra Eilman tegi, ja selle vastu võtaks.“ (Rkl. Eilmani parandus nägi ette, et arstiabi antakse tasuta. D.). Nii oli siis tööerakond täiesti tasuta arstiabi poolt, sest hra Schulbachi seisukohale ei vaieldud ükski tööerakondlane vastu. Nüüd tuuakse arstiabi kärpimise vajaduse põhjustena ette samad argumentid, mille põhjendamatust hra Schulbach tol ajal nii veenvalt näitas. Ometi oli praegune tööerakondlik valitsus see, kes möödunud kevadel riigikogus läbi pressis riigiteenijate arstiabiks antavate summade kärpimise palju suuremal määral, kui seda kavatseti teha 3½ a. tagasi. Kuid nüüd ei rutanud hra Schulbach mitte enam selgitama, et see põhjendamata on.

Veel huvitavam on aga lagu arstiabi korra muutmisega valitsuse määruste kaudu. Praegune kohtu- ja siseminister hra Anderkopp oli see, kes siis riigikogu kõnetoolilt tõendas, et ilma riigiteenituse seaduse § 23. kustutamisetä pole võimalik korraldada riigiteenijaile arstiabiandmist valitsuse määruste abil, sest nimetatud paragrahv nõuab selleks *eriseadust*. Rääkimata sellest, et meie arvates

kustutades riigiteen. sead. § 23, valitsusel üldse õigust poleks riigiteenijaile arstiabiandmist ei tasuta ega ka osalise tasu eest korraldada, sest põhiseaduse § 84 ütleb selge sõnaga, et kellelegi ei saa maksta riigikassast muidu kui sellekohase *seaduse* alusel, on tähendatud paragrahv praegugi veel kustutamata; sellepärast ei tohiks hra kohtuministri seisukoht nüüdki teine olla. Kuigi hariduse- ja sotsiaalministri nüüdne ettepanek ei näe ette otsekohe uue määruse maksmapanekut, vaid seniste määruste osalist muutmist, on siin ikkagi tegemist arstiabi korraldamisega määrusandluse kaudu. Ootame sellepärast äärmise huviga, milliseks kujuneb hra kohtu- ja siseministri seisukoht.

*

Mis puutub määrusesse enesesse sisuliselt, siis kuuldavasti on temas ette nähtud, et riigiteenija kanda jäetakse 20% kõigist arstiabi kuludest, välja arvatud esimene arstiabi õnnetuste või äkiliste haiguste puhul, sünnitusabi, arstimine riigi poolt sisseseatud või üüritud ambulatooriumides, arstiabi kindlapalgalise arsti poolt, ägedate nakkushaiguste ravimine haigemajas, kui see arsti arvates hädavajalik, tiisikuse ravimine sanatooriumis nakkuse staadiumis, kui ka siis, kui see tingimata vajalik usaldusarsti otsuse järgi ning teenistuskohuste täitmisel saadud haavade või vigastuste või nakkavate haiguste vastu võitlemisel saadud haiguste ravimine, millisel puhul kulud täielikult riigi kanda jäävad. Samuti jäetakse ka arstirohtude kuludest 20% riigiteenija kanda nende haiguste ravimisel, kus arstibistki 20% tema kanda jääb.

Demokraat.

Ametnik teeb 64 ööd-päeva aastas tööd — nii tõendab „Kaja“.

„Ametnikkond on vabariigi valitsuse korralduste täitja kohtadel. Vabariigi valitsus on küllalt autoriteetne asutus, et oma käskude täitjaid kaitsta, kus seda vaja...“ nii kirjutab „Kaja“ (nr. 180 s. a.) ja järeldab sellest, et ametnikel enestel pole mingit tarvidust ega õigust organiseerida vastupanu sellele ässitusele ja valeteadete levitamisele, mis rahvahulkades, eriti maal, riigiametnikkude vastu tehakse. Julgevad nad seda siiski teha, siis on see „Kaja“ arusaamise järgi klassivõitluse alustamine.

Usume meiegi, et vabariigi valitsus suudaks ametnikke kaitsta; veel enam, meie arvates on ta otse kohustatud seda tegema; oleme seda „Side“gi veergudel nõudnud. Kahjuks näib aga vabariigi valitsus olevat arvamisel, et temale midagi korda ei lähe, kui rahvast riigiteenijaskonna vastu üles kihutatakse. Eks ole selle paremaks tõenduseks samas „Kaja“'s mõni päev varem (v. „Kaja“ nr. 177 s. a.) ilmunud artikkel „Ametnik ja rahvas“. Selles artiklis täiesti teadlikult levitatakse kõige fantastilisemaid

valeandmeid riigiteenijate ja nende töötingimuste kohta, ometigi pole seni olnud kuulda, et vabariigi valitsus sellele kuidagi oleks reageerinud, kas või väikese õienduse kaudu tõsiasju jalule seades. Rääkimata sellest, et niisuguse riigivõimu organite tegevuse kohta valeandmete levitamise eest paragrahvigi oleks pidanud leiduma. Ometigi on „Kaja“ meie suurema erakonna häälekandja; tema peatoimetajaks riigikogu liige. Kui juba need endale häbiks ei pea selliselt esineda, siis võib juba ette kujutada, mis teisejärgu suurused endale rahva hulgas lubavad. Sellepärast ei jää riigiteenijail küll paremgi tahtmise juures üle muud, kui asuda ise enda kaitsmisele. Nimetagu „Kaja“ seda siis klassivõitluseks, poliitika tegemiseks või kuidas tahes. Seda on riigiteenijad kohustatud tegema mitte üksi enda, vaid kogu rahva huvides, sest niisugune ässitamine võib hädaohtlikuks muutuda riigilegi.

„Ettevõtte, mis praegusel ajal tahab võistlusvõimeline olla, peab nõudma oma tööjõududelt väga suurt tööintensiivsust, ehk kui see puudub, siis peab pikem tööaeg välja aitama... Tööintensiivsusest ja tööhulgast meie riiklistes asutustes kõneledes ei saa olla mitut arvamist... Arusaadavalt on tunni või päeva jooksul tehtud tööhulk meie kutsehariduseta ametnikel võrdlemisi väike...“ nii kirjutab „Kaja“. Sellepärast peaks tööpäev olema pikk, kuid „huvitaval kombel puudub ka see viimane meil. Seaduslikult on meie riigiametniku tööpäev 6 tundi, vanades, rikastes riikides aga 8 tundi, kuna see viimastel tegelikult tihti veelgi pikemaks kujuneb...“ Võrdluseks tuuakse Saksamaa. „Eesti riigiametnikul on näit. 1930. a. 52 nädalapüha (ühte arvatud ka nädalapühapäevadele langevad pühapäevad), 15 mitmesugust pühapäeva ja 30 puhkusaja päeva, seega kokku 97 mittetööpäeva... Samal ajal on Saksa riigiametnikul 52 nädalapühapäeva, 6 mitmesugust püha ja 18 puhkusaja päeva, kokku 76 mittetööpäeva...“ Nii olla meie ametnikul 21 tööpäeva aastas vähem, kui Saksa ametnikul, ehk kogu meie 25.000 ametnikul 525.000 tööpäeva vähem, kui samal arvul riigiametnikel Saksamaal. Sellisest suurest arvust on aga „Kaja“le veel vähe. Kuna saksa ametnik 2 tundi päevas rohkem töötavat, kui meie oma, siis tegevat meie 25.000 ametnikku aastas tervelt 8.225.000 6-tunnilist tööpäeva ehk üm-

marguselt 50% vähem, kui sama arv ametnikke Saksamaal. Lõpuks tulla veel arvestada sellega, et eelmises arvutuses tööaja juure olla arvatud umbes 20-minutiline teejoomise aeg, mis aga sageli veelgi pikemaks venivat. Kogu selle ilusa korrumisharjutuse tagajärjel leiab „Kaja“ viimaks, et meil ametnik ainult 64 öödpäeva või $\frac{1}{6}$ aastat töötavat, $\frac{5}{6}$ ajast aga mujal ära kulutatavat, kuna maamees perega $\frac{4}{6}$ aastast, s. t. neli korda rohkem, töötavat ja ainult $\frac{2}{6}$ harilikuks ööpuhkuseks tarvitavat. Sellest „siis on selge meelepaha, mis nendes ringkondades ametniku vastu tuntakse, aga ühtlasi ka suur küsimus, kui kaua suudab talupidaja praegustes hinnatingimustes nii kallist riigiametnikku ülal pidada.“ Nii lühikeses kokkuvõttes „Kaja“ kirjutise olulisem osa.

*

Kuidas on siis lood tõeliselt? Teeb siis Eestis riigiametnik tõesti ainult 64 öödpäeva aastas tööd ja magab muu aja lihtsalt maha, sest enda edasiarendamiseks ei tegevat ta „Kaja“ teades ka midagi. Lihtsale maamehele on asi muidugi nüüd selge. Ega's kiri ei valeta! Aga valetab ometi. Valetab algusest lõpuni. Näidaku ometi „Kaja“ niisugune seadus, kus Eesti riigiametniku tööpäev on 6. tunni peale kindlaks määratud ja juhatagu meile niisugune asutus, kus tegelikult selle seaduse järele käiakse. 25.000 riigiteenija hulka, keda „Kaja“ oma arvustusharjutuste aluseks võtab, kuuluvad, mis ju „Kaja“legi teada peaks olema, 5500 sõjaväelast (ohvitserid, kk. ametnikud, üleajateenijad). Ehk näitab „Kaja“, kelle tööpäev nende hulgast on 6-tunniline ja palju niisuguseid on. Selle 25.000 hulka kuuluvad ka 800 piirivalvurit, 2000 politseinikku; nende hulka kuuluvad üle 2000 metsaametnikku, tolliametnikud, vangimajade teenijaskonnad; nende hulka kuuluvad 1800 postiteenijat jne. Näidaku ometi „Kaja“, kes neist 6 tundi päevas töötavad. Nende hulka kuuluvad 5100 raudteelast, kes praegu ihust-hingest selle eest võitlevad, et maksuma pandaks 8-tunniline tööpäev, kuna see praegu kohati on 10-tunniline. Nende 25.000 hulka kuulub lõpuks ka ligi 6000 õpetajat, kelle tööaeg hoopis teistel alustel korraldatud ja kes vastavalt tööajale ka tasu saavad. Muidugi on see kõik „Kaja“le väga hästi teada, seda hukkamõistetavam on aga tema teguviis. Aga „Kaja“ võtab oma

arvutuste aluseks valeandmed mitte üksi tööpäeva pikkuse kohta, vaid ka kõik teised alused ja võrdlused on valed. Mitte kõik 25.000 riigiteenijat ei saa aastas 30 päeva puhkust, vaid suur hulk neist ei saa seda üldse mitte, kas otsekohe sellekohaste seadusemääruste põhjal, või jälle selle tõttu, et nende puhkuse saamise õigust ignoreeritakse. Aga ka neist, kes puhkust saavad, ei saa seda kaugeltki kõik 30 päeva aastas, vaid paljud ka pool vähem. Edasi arvestab „Kaja“ puhkuseaja hulka sattuvad nädalapühad (ja selle aja hulka sattuda võivad muud pühad) kahekordselt; samuti ka nädalapühapäevadele langeda võivad liikuvad muud pühapäevad (puhkepäevad, näit. Uus aasta, iseseisvuspäev, jaanipäev jne.). Kõige selle tõttu ei tõuse mittetööpäevade arv ka kõige soodsamal juhulgi „Kaja“ poolt antud arvuni — 97-ni, vaid on kaugelt allpool seda. Sugugi parem pole lugu Saksamaalt toodud võrdlusnäidetega. Saksa ametnikkude tööpäev ei ole kaugeltki igalpool 8-tunniline. Samuti on lihtsalt laest võetud nende puhkeaja pikkus — 18 päeva. 1. apr. 1929. a. maksva korralduse järgi on Saksa ametnikkude puhkeae olenedes vanusest, teenistuse kestusest, palgaastmest ja aastaajast, milal puhkust kasutatakse, 16 kuni 49. päeva aastas, on sellega märksa pikem, kui Eesti riigiteenijail, mitte aga vastupidi. Nii on kõik „Kaja“ arvutuste aluseks võetud arvud valed, loomulikult valed siis ka saadud resultaadid. Kuid sellele vaatamata täidavad nad oma otstarvet väga hästi. Katsutagu ainult mõnele neid luge nud Jooram'ile selgeks teha, et ametnik mitte 64, vaid ca 300 päeva aastas tööd teeb!

*

Ja lõpuks see teejoomise trump. Nende ridade kirjutaja on üles kasvanud maal, on ka nüüdki alaliselt maaga kokku puutumises, kuid pole seni veel Eestis talu leidnud, kus aasta ringi ilma toitu võt-

mata 8 ja rohkem tundi järgimööda tööd tehakse. Ja kui seda ei suudeta maal, mis üliinimesed peavad siis olema ametnikud, et nad seda suudaksid! Või arvatakse, et kuiva leivatüki allakugistamine võtab vähem aega, kui seda tee abil teha? Ja kas ei võtaks „Kaja“ kord ka vaevaks oma lugejaile teatada, kui palju riigiametnikke seda teed mitte ei joo — sel lihtsal põhjusel, et neil selleks raha puudub!

*

„Kaja“ hoiatab riigiteenijaid, et poliitilise võitluse organiseerimine neile kahju võib tuua, „sest poliitilist võitlust organiseeriv ametnikkond peab sellega arvestama, et tema ametnikkudele rohkesti vaenlasi kogub, mis tagajärjeta ei jää ei ametniku elujärje ega riigi käekäigu peale...“ Ilma et me „Kaja“ga vaidlema tarvitseksime hakata selle üle, kas ametnikel on tarvilik ja kohane poliitikasse laskuda, peame tähendama, et meie arusaamine poliitikast „Kaja“ omast nähtavasti õige tugevasti lahku läheb. Ja kui „Kaja“ sellegi loeb poliitikategemiseks, kui riigiteenijaskond senise kannatliku vaikimise asemel tahab hakata rahvale selgitama „Kaja“ ja tema mõtteosaliste ässituste alusetust, siis meie omalt poolt võime sellist „poliitikategemist“ ainult tervitada ja sellele kõigiti kaasa aidata.

Mis aga puutub vaenlaste kogumisesse, siis olgu „Kaja“ päris muretu. „Kaja“ ja tema mõtteosaliste ässitus ning riigiteenijaskonna senine vaikimine on neid isegi juba niipalju kogunud, et nende arvu raske on veel suurendada; kergem on juba seda vähendada ja kartus selle viimase ees ongi see, mis „Kaja“ harja punaseks ajab.

Riigiteenijad teavad väga hästi, mis neil on oodata „Kaja“ talust ja mida tähendavad sealsed „sõbralikud“ nõuanded.
R.

Haigekassa jälle päevakorral.

1—1,50% palgast haigekassale.

Hariduse- ja sotsiaalministeerium on välja töötanud ja riigiteenijate kutseorganisatsioonidele tutvumiseks ning seiskoha võtmiseks saatnud uue Riigiteenijate ja -töölaliste haiguskindlustuse seaduse eel-nõu, mis ette näeb, et haiguskindlustust

hakatakse edaspidi alates (1. apr. 1931. a.) andma „Riigiteenijate ja -töölaliste kindlustuskassa kaudu.

Seaduseelnõu on õige üksikasjalik, ligi 70 paragrahvi pikk ja jaguneb VII ossa. Meie ajakirja kasin ruum ei luba teda

üksikasjaliselt tutvustada; püüame almal tuua vaid tähtsamaid põhimõtteid temast.

Eelnõu näeb ette haiguskindlustuse andmist ühise kassa kaudu nii riigiteenijale kui ka riigitöölisele. Valitsusele jäetakse õigus korraldada haiguskindlustust kaitsevæelasile sama seaduse alusel. Samuti on omavalitsustele antud õigus ühineda kassaga haiguskindlustuse andmiseks oma teenijale ning töölisile.

Riigitööliseks on arvatud ka riigiasutuste ja -ettevõtete ajutised töäjõud ja teised kuupalgalised isikud, kes ei oma riigiteenija õigusi.

Kassa töötab eripõhikirja alusel, mille kinnitab hariduse- ja sotsiaalminister. Kassat juhivad: 1) nõukogu, 2) juhatus ja 3) revisjonikomisjon. Kassa asju ajab direktor-asjaajaja, kelle ametisse kutsub juhatus ja kinnitab nõukogu.

Nõukogusse kuuluvad: 1) riigikantseleist, riigikogu kantseleist ja kõigist ministriumidest igauhest üks esindaja ministrite, riigisekretäri ja riigikogu juhatuse määramisel; 2) 3 esindajat Eesti arstide seltside liidult; 3) 1 esindaja Eesti rohuteadlaste ühingute liidult ja 4) 5 esindajat ülemaaliselt riigi- ja omavalitsusteenijate liidult. Riigiteenijate ja -töölise ühingud või seltsid, kes pole ülemaalse liidu (mõeldud nähtavasti praegune Keskliit) liikmed ja kellel vähemalt 1000 liiget, saadavad nõukogusse veel igauks ühe liikme. Peale selle võivad nõukogusse kuuluda, kui kassaga on ühinenud vähemalt üks kolmandik maaomavalitsuslisi üksusi — üks maaomavalitsuste liidu esindaja ja samuti üks linnadeliidu esindaja, kui kassaga liitub vähemalt üks kolmandik linnaomavalitsusi. Kassa juhatuse valib nõukogu. Juhatusse võib valida ka isikuid väljaspool nõukogu koosseisu.

Kassal on juriidilise isiku õigused. Ta võib asutada haigemaju, apteeke, sanatooriume ja muid ravimisasutusi. Kassa likvideerimine võib sündida eriseaduse kaudu.

Haiguskindlustusena antakse kassa kaudu: a) ravimist (arstiabi, arstirohud, sidumisabinõud ja muud arstimisvahendid); b) ühekordset rahalist toetust (sünnitamise ja surma puhul) ja c) riigitöölisele haiguseraha (palka haiguse puhul,

mis töötegemist takistab). Ravimist ja ühekordset toetust annab kassa. Haiguseraha maksab asutus või ettevõte, kus kindlustatu teenib. Arstiabi (esimestabi õnnetusjuhtumuste ja äkiliste haiguste puhul, ambulatoorilist abi, arstimist haige kodus ja arsti juures, ravimist haigemajas ja teistes ravimisasutustes ning sünnitusabi) antakse tasuta, kuid kassal on õigus jätta mõne arstiabi liigi kuludest teatud osa, kuid mitte üle 20%, kindlustatu enda kanda, kui kassa seisukord seda nõuab. Ravimise kestuse tähtjand on enam-vähem samad, kui praegugi, ainult selle erandiga, et ravimist võib saada teatud aja jooksul ka pärast teenistusest lahkumist. Samuti on kassal õigus jätkata ravimist kuni 52 nädalani. Edasi on kassal õigus piirata või ära keelata patenteeritud rohtude ja mõnede arstimisvahendite tarvitamist kassa kulul, välja anda määrusi kiirtega läbivaatamiseks ning arstimiseks, elektriseerimiseks, masseerimiseks jne.; tasuda sõidukulusid ning luua teisi, seaduses mitte ettenähtud võimalusi kindlustatute tervishoidliste olude eest hoolitsemiseks ning haiguste ärahoidmiseks ehk täiendavaks ravimiseks.

Kassal on õigus karistada süüdlast ravimise korra määruste rikkumises 5.—krooniga iga juhtumise puhul.

Kassa varandused moodustatakse: 1) kindlustuskapitali maksudest; 2) varanduste sissetulekuist; 3) toetusrahadest ning kingitusist; 4) ülemaltähendatud trahvidest ja 5) juhuslikest sissetulekuist.

Kindlustuskapitali maksu maksavad:
a) riigiteenijad ja -töölised — üks protsent palgast. Kassal on aga õigus, kui kassa seisukord seda nõuab, seda maksu kõrgendada kuni poolteise protsendini palgast ja b) tööandjad (riigiasutused ja -ettevõtted) — kolm protsenti töövõtja palgast. Maks peetakse kinni iga kuu palgamaksmisel.

Kui kassa sissetulekud ületavad väljaminekuid ja tagavararakapital on kogunenud suuremaks kui keskmine väljaminek 2 viimase aasta jooksul, on kassal õigus riigiteenijailt ja -tööliselt võetavat maksu vähendada ehk ajutiselt hoopis ära jätta.

Need on lühidalt tähtsamad põhimõtted seaduse-eelnõust. Lähemas numbris avaldame nii oma kui ka organisatsioonide seisukohad kava kohta.

Unustusse jäetud käsukiri.

Raudteevalitsus halvaks eeskujuks teenijaile.

Raudteeülema käsukirjaga № 121 pandi 1921. a. maksma „Teedeministeeriumi määrus raudteeteenijate tööaja ja puhkuse kohta“. Täniini on see käsukiri muutmata, järelikult tema täitmine nõuetaval korral ja kohal sunduslik. Käsukirja mittetäitjad langevad karistuse alla. Niisugune lihtne arusaamine on raudteelastel raudteeülema käsukirjadest, mis veel muudetud ei ole. Aga raudteelased lähivad selles arusaamises veel kaugemale: nad julgevad arvata, et käsukirjade täpises täitmisel raudteevalitsus ise peaks eeskujuks olema. Pealegi ei ole ühelgi käsukirjal sarnast märkust, mis laseks oletada, et käsukiri raudteevalitsuse enese kohta maksev ei ole. Puudub sarnane märkus ka käsukirjal № 121.

Hoopis teistsugune näib aga raudteevalitsuse seisukoht selles küsimuses olevat, igatahes käsukirja № 121 ja tema lisana teadmiseks ja täitmiseks avaldatud eelpoolmainitud teedeministeeriumi määruse suhtes. Pannes maksma 10-tunnilise tööpäeva remonditööliste ja eestöötegijate kohta, raudteevalitsus kas teadlikult rikkus teedeministeeriumi määrusi või unustas ära käsukirja № 121 olemasolu. Mõlemil juhtumil annab raudteevalitsus väga halba eeskju temale alluvatele ametkondadele. Kui raudteevalitsus ise teadlikult rikub või unustusse jätab tema enese poolt välja antud käsukirjad ja teedeministeeriumi määrused, miks ei või siis seda teha temale alluvad ametkonnad. Ja tõesti, mõned neist on juba asunudki seda tegema. Näituseks ehitusameti juhataja oma korraldusega tühistas teedeministeeriumi poolt 27. aprillil 1921. a. kinnitatud määruste § 12-a, milles on öeldud, et laupäeval töö üks tund varem ära lõpetatakse. Ei ole kahtlust, et ehitusamet ei oleks julgenud seda teha, kui teda sellele ei oleks

julgustanud raudteevalitsuse eeskju. Sealsamas ametkonnas I järgu ülesõidukohavahtidele ei anta asetäitjaid puhkuse ajaks. Neile öeldakse: „Tahate puhkusele minna, jääb ülesõidukohale kahevahetusline teenistus à 12 tundi.“ Ometigi peaks ju ametkonna juhatajal teada olema, et I järgu ülesõidukohtadel teenistuses olemise aeg ka vahetpidamata töötegemise ajaks on, mille kestvus eelpoolmainitud teedeministeeriumi määruse § 2 alusel 8 tunni peale on kindlaks määratud. Ta rikub aga määrusi raudteevalitsuse eeskjul. Päevatöölisi sunnitakse ülesõidukohavahtide asetäitjatena 12—16 tundi ööpäeva kohta tööl olema, kuna maksetakse ainult 8 tunni eest. Ja kui tööline ei taha neil tingimustel orjata, siis saadetakse ta minema.

Nii kui eelpooltoodust näha, raudteevalitsuse eeskju kannab ohtrasti vilja. Seni on ta kergest käest külvatud seeme kõige soodsamat pinda leidnud ehitusametis. Arusaadav, et ka teistes ametkondades raudteevalitsuse eeskju ei jäta oma mõju avaldamata. Hiljuti alles tõi „Päevaleht“ hiiglasuurte pealkirjade all teate, et 1. aprillist 1931 vähendatakse raudteel ametnikkude koosseisu 15% võrra, s. o. uute teede koosseis komplekteeritakse praeguste koosseisude kokkutõmbamise teel. Niikui „Päevaleht“ kirjutab, on raudteevalitsus küll selle ülesande kallal higitseenud ja ometigi viimaks hakkama saanud. Meile aga näib, et raudteevalitsus ei tarvitsenud sugugi higitseada. Oma ülesande võis ta väga kergesti lahendada. Selleks ei olnud muud midagi tarvis, kui ainult jätta tähele panemata käsukiri № 121, riigiteenistuse seadus, kus puhkustest räägitakse jne. Kardame väga, et meie oletus vastab tõele.

Remondimees.

Raudteelaste Keskühingu tegevuse ülevaade.

1. 9. juulil s. a. saabus Keskühingusse Veoosakonna teenijate k/ü. juhatuselt palve vastavas ametis sammude astumiseks, et saaks ära muudetud Veoameti korraldus rongiõlitajate kohta, mille järele rongiõlitajad on sunnitud suvekuul puhastama reisirongide 2. klassi vaguneid rongi liikumise ajal. Selle korralduse peale andsid õlitajad oma kutseühingu

kaudu vastulause, näidates, et see korraldus eemaldab õlitajaid oma otsekoheste töö juurest, pealegi ei sobivat õlitaja määrdinud isik 2. kl. vaguni puhastajaks. Veoametilt saabus aga järgmine eitav vastus.

Veoameti teenijate kutseühingu juhatusel.

Teatan, et Teie pealkirjaga saadetud Hr. Direktori rongiõlitajate avaldusele, et Veoameti korraldus millega kohustatakse õlitajaid reisi-

rongides suvisel ajal II kl. vagunite siseosi puhastama, saaks ära muudetud, tegi Hr. Direktor järgmise resolutsiooni: „V. vastamiseks K/ü. juhatausele. Tuleb tehtud korralduse juure jääda. 31. V. 30. a. O. Raudsep D. eest.“

Keskühing saatis Veosakonna teenijate kutseühingu palve tagasi ühes alljärgneva kirjaga:

Veosakonna teenijate kutseühingule.

Teie kirja tagasi saates, juhime tähelepanu sellele, et kiri on vastavate allkirjadeta. Keskühingule pole saadetud Veoameti korralduse ära kirja (see korraldus on tundmata).

Kui on antud korraldus II klassi vagunite puhastamise kohta, siis peavad rongiõlitajad seda korraldust nii kaua täitma, kui see ära muudetakse. Kui tööriistade kindlasse hoiukohta ärapanemiseks Raudteevalitsus oma korralduses pole võimalusi ette näinud, siis ei tohi seepärast vaguni sisemist puhastamist teostamata jätta ja meie arvates peab tööriistu ja õlikanne sel ajal kaasas kandma.

Ei peaks õlitajate mure olema, et nende määratud isik teises klassis sobimatu — kui mõni reisija ennast peaks kogemata määrima, puutudes õlitaja vastu, siis peab viisakalt vabandama ja teatama, et tema viibib seal Raudteevalitsuse kategoorilise korralduse puhul ja kui see reisijale ei meeldi, siis tuleb protest avaldada otse vastavatele võimudele.

Valitsuse ees protestiga esinemiseks tuleb Keskühingu juhatausele saata ära kiri Veoameti korraldusest või kaasa võtta see korraldus järgmisel reedel kell 17. Keskühingu presiidiumi koosolekule. Kes õlitajaist ja missuguse vahejuhtumise tõttu nimelt on teenistusest vabastatud.

2. Raudteevalitsuselt saabus Keskühingusse ära kiri selle 2. juunil s. a. № 1021 all Vedurijuhtide kutseühingule saadetud kirjast:

Vedurijuhtide k/ü. Tallinna osakonna

Juhatausele.

Ära kiri: V-le nr. 539 peale ja Raudkesk.

Teie protestis ja Vv I kl. abide avalduses 18. V. 30. a. vedurijuhtide määramise asjus vabadele kohtadele on tarvitatud ähvardava iseloomuga lauseid ja ütelsi. Sarnane teguviis, mis väljendab taktitult ülesastumist ja äärmist kasvatamatust on täiesti lubamatu distsipliini mõttes. Palun teadmiseks võtta ja asjaosalistele Vv. I kl. abidele teatada, et Raudteevalitsuse direktor ei nüüd ega tulevikus ei võta sisulisele harutusele proteste ja palveid, mis sisaldavad haavavaid ehk ähvardavaid väljendusi.

Nimelt esines Vedurijuhtide kutseühingu I. osakonna juhatus Veoameti ees ettepanekuga ja palvega kinnitada mõned I kl. v. v. abid I veojaoskonna III kl. vedurijuhtideks. Selleks vabu kohti on olemas, ühtlasi on I. veojaoskonnas palju I kl. abisid, kes juba aastaid ameti kõrgendusega ühel ja samal kohal oma ametikohuseid väga korrapäraselt ja kohuse truult täitnud, tunnevad endid haavatud

ja alahinnatud olevat, et neid ei kinnitata ameti kõrgemale astmele.

Nimetatud asjus saatis Keskühing Raudteevalitsuse direktorile järgmise kirja:

Raudteevalitsuse Direktorile.

Tagasi tulles Teie kirjale 20. juunist s. a. nr. 1021, palume Teie kirjas mainitud protest-kiri ning selle kõik uuesti läbi vaadata.

Selle tagajärjel loodetavasti vabastate Vedurijuhtide kutseühingu Tallinna osakonna Teie kirjas adressitud etteheidetest.

Ühtlasi sellega tähendame, et Teie eitav seisukoht üksikute isikute poolt sisseantud avalduse puhul ei tohiks takistuseks olla Vedurijuhtide kutseühingu poolt 12. mail s. a. Veoametile samas küsimuses antud avalduse sisulisele läbivaatamisele võtmiseks, kuna ta oli täiesti korrekne.

Raudteevalitsuse direktorilt saabus Keskühingusse järgmine vastus:

Eesti Raudteelaste Keskühingu Juhatausele.

Sellega teen Teile teatavaks raudteevalitsuse direktori resolutsiooni, mis on järgnenud Teie kirja 2. augustist s. a. nr. 131 puhul: „Ds. Ei ole põhjust läbivaatamiseks. Direktor J. Raudsep. 5. VIII. 30. a.“

Eitava vastuse saabudes, saadeti mainitud küsimuses kiri Teedeministrile, paludes tema kaasabi.

Härra Teedeministrile.

12. mail 1930. a. esines Vedurijuhtide k/ü. I osakond Veoameti ees palvega I veojaoskonna vedurijuhi abide vastavatel juhtudel vedurijuhtideks määramise asjus.

Mõned vedurijuhtide abid, ootamata kutseühingule saabuvat vastust ja tähele pannes, et ametisse määramisi toimitakse siiski nende huvidele vastukäivalt, andsid 18. mail s. a. protesti Raudteevalitsuse Direktorile, tarvitades oma kirjas mõningaid ebatäpsusi. Kuna kiri oli allkirjadeta saatis Raudteevalitsuse kantselei selle kirja Vedurijuhtide kutseühingule allkirjade saamiseks.

Kutseühingus, kirja kätte saades, võeti protesti avaldajailt allkirjad ja saadeti protest kuuluvuse järgi Raudteevalitsuse kantseleile tagasi. Seepeale saabus Direktori kiri 20. juunist s. a. nr. 1021.

Kuna see sihtis üksikute isikute poolt antud avaldusele, püüdsime kutseühingu seisukorda selles asjakäigus selgitada ja palusime ühtlasi, et Direktor võtaks sisulisele läbivaatamisele samas küsimuses kutseühingu poolt Veoametile 12. mail 1930. a. antud kirja.

Sellele järgnes Raudteevalitsuse kiri 6. augustist 1930. a. nr. 1021, millest nähtud Direktori eitav seisukoht ka Vedurijuhtide kutseühingu poolt antud avalduse sisulise läbivaatamise kohta.

Sellest Teile, härra Minister, teatades, palume siiski soovitada härra Raudteevalitsuse Direktorile Vedurijuhtide kutseühingu 12. mai avaldust sisulisele läbivaatamisele võtta, kuna siin ei peaks mõduandvaks jääma isiklik suhtumine mõningaise asjaoludesse, vaid puhtametlik olukord.

Sellele saabus Teedeministrilt vastus.

Eesti Raudteelaste Keskühingule.

Vastuseks Keskühingu kirjale 18. augustist s. a. nr. 131 teatan, et vedurijuhtide I kl. abide avaldus 18. maist s. a. saabus Raudteevalitsusse. Vedurijuhtide kutseühingu Tallinna osakonna kaudu. Avalduses ettetoodud ütlusi ja lauseid pooldas ka kutseühing, sest vastasel korral oleks tema tagasi annud avalduse selle kokkuseadajatele ja juhtinud nende tähelepanu avalduse ebakorrektsesse sisule. Seepärast saatis Raudteevalitsus kutseühingule 20. juunil s. a. kirja nr. 1021 teatega, et Raudteevalitsuse direktor ei võta sisulisele harutusele proteste ja palveid, mis sisaldavad haavavaid ehk ähvardavaid väljendusi. Et mina selles asjas ühinen Raudteevalitsuse seisukohaga, siis ei saa ma mõjutada Raudteevalitsust loobuma tema poolt tehtud otsusest.

Vedurijuhtide Kutseühingu 12. mai avaldus on antud Veoametile ja Raudteevalitsuse direktoril ei olnud võimalik seda arutusele võtta, sest see on jäänud temale esitamata.

Imelikuna näib asjaolu, et Raudteevalitsus ei saa sisulisele arutusele võtta täiesti korrektset avaldust, mis antud Veoametile ja Teedeminister omalt poolt eraldab Raudteevalitsust Veoametist.

Vedurijuhtide kutseühingu informeerimiseks nimetatud küsimuse asjakäigust saadeti neile ära kirjad Keskühingu kirjavahetusest.

3. Tee- ja Ehituste kuuteenijate ja alaliste päevatöölise kutseühing saatis Keskühingu korraldusse Valga liiprite imbutustehase alaliste kuuteenijate palve, maksta neile ettenähtud teenistusvanuse tasu ning neid koosseisu sisse võtta, kuna nende ametkohad on alalised. Tähendatud asjus saadeti Raudteelaste Keskühingu poolt Raudteevalitsuse Direktorile järgmine kiri ühes liiprite imbutustehase teenijate palvega.

Raudteevalitsuse Direktorile.

Lisades siia juure Valga liiprite imbutustehase teenijate avaldust palume: välja maksta neile teenistusvanuse tasu ning edaspidi võtta need teenijad koosseisu, kuna nende ametkohad on alalised.

Selle juures juhime veel kord tähelepanu kindlamate vahekorradete loomise vajadusele teenistusse võtmisel, kas üksikute kirjalikkude või kollektiivlepingute sisseseadmisega.

Kõnesolevast juhusest paistab selgelt välja, et Raudteevalitsuse poolt teenijate palkamise viisi jätab neid selgusetu seisukorda nende õiguste suhtes.

Nende teenijate koosseisu sissevõtmise küsimuses oleme arvestanud Teie kirjaga 4. juulist s. a. nr. 1377.

Raudteevalitsuse Ehitusametilt saabus Keskühingusse järgmine vastus:

Raudteelaste Keskühingule,
ärakiri D-le — nr. 2222 peale.

Teie kirja nr. 134 — 2. VIII 30. a. peale teatan, et liipriimbutuse tehase 1930/31. a. koosseis on Riigikogu poolt ülemääraliste koosseisust maha kustutatud.

Praegu teenivad liipriimbutuse tehase teenijad ajutiste töäjõududena, mille tõttu ei ole seaduslist alust nendele vanadusetasu maksmiseks.

Samas asjus saadeti Raudtee Tee- ja Ehituste kuuteenijate ja alaliste päevatöölise kutseühingule alljärgnev kiri.

Raudtee Tee- ja Ehituste kuuteenijate ja alaliste päevatöölise kutseühingule.

Teie 9. juuli kirja nr. 65 juures saadud Valga liipriimbutuse tehase tööliste avalduse saatsime Raudteevalitsuse Direktorile palvega välja maksta teenistusvanuse tasu ja võtta nende ametkohad koosseisu.

Liipriimbutuse tehase töölistele palume teatada järgmist:

Nende ametkohad oli arvatud võtta koosseisu 1. aprillist s. a., kuid Riigikogu rahaasjanduse komisjon tõrjus selle tagasi.

Seni kui nende ametkohad ei ole riigiteenijate koosseisus pole neil ka mingisuguseid riigiteenijate õigusi, vaid neid koheldakse samuti kui muid töölisi — päevatöölisi.

Kuuviiis palgasaamine ei tähenda veel, et nad õigustes on võrdsed nende kuuteenijatega, kes riigiteenijate liiki kuuluvad.

Keskühingu juhatus ka edaspidi peab nende õiguste eest võitluse silmas, kuid neil endil tuleb ka seda vastavatel juhtudel käsitada.

4. Kõigile Keskühingusse kuuluvaile kutseühinguile saadeti alljärgnev kiri ühes uurimis- ja korterikomisjonides Keskühingu esindajate nimekirjaga.

Liitunud k/ü. Juhatustele.

Saates siinjuures korteri- ja uurimiskomisjonides Keskühingu esindajate nimekirja, palume määrata kandidaate nimekirjas näidatud vabadele kohtadele.

Vastusega palume võimalikult kiirendada ja hiljemalt 25. augustiks s. a. esineda vastava teadaandega. Vastuse mittesaamisest loetakse kutseühing kohtadele mittepretendeerivaks.

Valimisi toimetatakse plenaarkoosolekul 27. augustil s. a.

27. augusti s. a. plenaarkoosolekul toimetatud valimiste järele kujunes korteri- ja uurimiskomisjonidest osavõtjate, Keskühingu esindajate koosseis järgmiseks:

Korterikomisjonidest osavõtjate, Keskühingu esindajate nimekirja.

I liini jsk. esit. Viktor Rutnik, arveametnik (kontorijõud. k/ü.) Raudteeval. Ekspluat. amet. — k.k. nr. 635.

” aset. Konrad Toom, Eia, Tallinn-Kaupmeeste (jaamaamet. k/ü.) k.k. nr. 471.

II liini jsk. esit. Karl Vernik, meister, Tapa (tehn. jõudude k/ü.) k.k. nr. 471.

- II liini jsk. aset. Roman Talling, van. arveametnik, Tapa (kont. jõud. k/ü.) k. k. nr. 471.
- III liini jsk. esit. Aleks. Kasikov, Tm. — Narva (teemeistrite k/ü.) k. k. nr. 471.
 „ aset. Herman Allik, Narva Eü. (jaamaametnike kutseühing).
- IV liini jsk. esit. Aleks. Tamtik, Tartu jaama roopaseadja (jaamateen. k/ü.)
 „ aset. Eduard Ruusmann, rem. tööol. 30. piirk. Tartu. (Tee-Ehituse teenijate k/ü.)
- V liini jsk. esit. Johannes Raadu, van. elektromehaanik, Valga (el. tehn. kutseühing) k. k. nr. 471.
 „ aset. Karl Leetus, Valga jaama roopaseadja (jaamateen. k/ü.)
- VI liini jsk. esit. Karl Dreimann, Tm. — 49, Tallinn Väike (teemeistrite k/ü.).
 „ aset. Jüri Vichterstein, Tallinn Väike Eüa. (jaamaamet. k/ü.).
- VII liini jsk. esit. Martin Vodi, arveametnik, Mõisaküla (kontorijõud. k/ü.) k. k. nr. 570.
 „ aset. Jul. Kosenkranius, tabelipidaja, Mõisaküla (kont. jõud. kutseühing) k. k. nr. 570.
- Uurimiskomisjonidest osavõtjate, Keskühingu esindajate nimekirja.
- I liini jsk. esit. Karl Johanson, reservi korraldaja, Konduktorite reserv (rongiteenijate kutseühing) k. k. nr. 605.
 „ aset. Jüri Vokk, vedurijuht, (vedurijuhtide kutseühing).
- II liini jsk. esit. Karl Kotkas, kontrollmehaanik, Tapa (el. tehn. k/ü.) k. k. nr. 471.
 „ aset. Jakob Vitsut, Eüa Tapa (jaamaametnike kutseühing).
- III liini jsk. esit. Jul. Adelheit, vedurijuht, Tapa (vedurijuht. k/ü.) k. k. nr. 605.
 „ aset. Karl Tedders, el. mehaanik, Narva (el. tehn. k/ü.) k. k. nr. 605.
- IV liini jsk. esit. Jaan Pormeister, vedurijuhi abi, Tartu (veduriteen. kutseühing) k. k. nr. 605.
 „ aset. Gustav Vipper, Tm.—31. Elva (teemeistrite k/ü.).
- V liini jsk. esit. Johannes Milt, rongijuht, Valga (rongiteen. k/ü.) k. k. nr. 636.
 „ aset. Anton Rätsepp, Tm.—Valga (teemeistrite k/ü.) k. k. nr. 471.
- VI liini jsk. esit. Ferdinand Pello, Tm. 48, Nõmme Väike (teemeistr. k/ühing).
 „ aset. Jüri Vichterstein, Eüa, Tallinn Väike (jaamaamet. k/ühing).
- VII liini jsk. esit. Hans Kuusk, vedurijuht, Mõisaküla, (vedurijuh. k/ü.) k. k. nr. 721.
 „ aset. Feodor Bogatõrev, Tm.—Abja (teemeistrite k/ühing).

Valimiste tagajärgedest teatati asjaosalistele liinide jsk. uurimis- ja korterikomisjonide esimeestele ning valitud isikuile. Uurimis- ja korterikomisjonidest osavõtjate, Keskühingu esindajate täiendatud nimekirja saadeti kõigile kutseühingutele ühes alljärgneva kirjaga:

Kõigile liitunud kutseühingutele.

Saates siinjuures meie esindajate ja asetäitjate nimekirja korteri- ning uurimiskomisjonides, palume see teadmiseks võtta ja liikmeskonnale teatavaks teha. Juhime tähelepanu asjaolule, et esindajad uurimiskomisjonides võivad tarbekorral kaasa kutsuda asjatundjaid. Otsuste puhul, milledega esindajad nõus olla ei või, peab akti märkima eriarvamine ning võimalikult hästi motiveerima. Kortarikomisjonides eriti valvata, et korteritega varustatud saaks eeskätt teenijaskond, kellele see Teedeministri poolt kinnitatud koosseisudes määratud. Pole seda komisjon silmas pidanud, — märkida akti eriarvamine. Esindajad peavad asju nii korraldama, et igast komisjoni istangust tingimata osa võtaks tema ise või asetäitja.

5. „Estonia“ teatri juhatusele saadeti alljärgnev kiri, paludes hinnaalandust Raudteelaste Keskühingusse kuuluvate organisatsioonide liikmeile:

„Estonia“ teatri Juhatusele.

Raudteelaste Keskühing palub lahkelt võimaldada tema ümber koondunud organisatsioonide liikmeile hinnaalandust teatris korraldatavaile etendusile.

Keskühingu ümber koondunud raudteelaspere ulatub arvult praegusel ajal 2.400-ni.

Teie lahkete nõusolekute lootes, jääme tänulikkudena (allkirjad).

Samasisuline kiri saadeti ka kõigile Tallinna kinoteatrite juhatustele.

6. 6. septembril s. a. saatis Keskühing kõigile liitunud kutseühingutele uue haiguskindlustuse seaduse kava ülevaate, paludes teatada nende seisukohad.

Kõigile liitunud kutseorganisatsioonidele.

Haridus- ja Sotsiaalministeeriumil on välja töötatud Riigiteenijate ja tööliste haiguskindlustuse seaduse (uus) kava, mille järgi haiguskindlustust korraldatakse kindlustuskassa kaudu. Haiguskindlustuse saajate ring kui ka abiandmise ulatus on nähtud samane, mis praegu maksev. Uudisena tuleb võtta seda, et teenijail ja töölisil tuleb maksta 1—1½ % palgast, kuna riik omalt poolt maksab 3%. Kassamaksud peetakse palgast kinni. Haiguse ja sünnitamise puhul jätkab riik palga edasimaksimist (senistes normides). Kindlustuskassal on õigus jätta kuni 20% ravimiskuludest teenijate enda kanda, vähendades sel puhul kassamaksu 0,2% võrra. Kassa juhatusel on õigus piirata arstiabi andmist, kui kassa kulud suurenevad, kuid võib ka pakkuda senisest paremaid soodustusi, kui kassa sissetulek ületab väljaminekuid. Kassa võib asutada haigemaju, apteeke, sanatooriume ja muid ravimisasutisi. Arstiabi võib kindlustuskassa anda üksikute arstide, kassa poolt sisse seatud või üüritud ambulantside või kassa teenistuses seisva kindlapalgalise arsti kaudu. Kindlustuskassat juhivad: 1) nõukogu, 2) juhatust ja 3) revisjoni komisjon. Tarbekorral moodustatakse erikomisjonid. Nõukogusse kuuluvad 9 valitsuse asutiste esindajat, 3 esindajat arstide- ja 1 esindaja rohuteadlaste ühingute liidult. Ülemaaliselt Riigi- ja Omavalitsuste teenijate liidult on ette nähtud viis esindajat.

Peale seda võivad riigiteenijate ja tööliste ühingu või seltsid, kellel vähemalt 1.000 liiget ja kes pole ülemaalse liidu liikmed, saata igaüks veel ühe esindaja.

Nõukogu valib enda hulgast või ka väljastpoolt juhatause. Lähem kassa asjade juhatamine antakse isiku hoolde, keda nimetatakse kassa direktoriks — asjaajajaks.

Üksikasju kindlustuskassa korralduse, arstiabiandmise mooduste kui ka toetuste suuruse kohta nähtakse ette kassa põhikirjas, mille koostab nõukogu ja kinnitab Haridus- ja Sotsiaalminister.

Ravimise korra määruste vastu eksijaid karistatakse kuni 5-kroonilise rahatrahviga kassa kasuks.

Saates eeltoodud ülevaate uue haiguskindlustuse seaduse kava kohta, palume Teie seisukohtad meile teatavaks teha nii kiirelt, et septembris s. a. ärapeetaval Keskühingu Juhatause üldkoosolekul oleks võimalik neid arvesse võtta.

7. Tehniliste tööde juhatajate kutseühingu juhatausele saatis Keskühing alljärgneva kirja:

Tehniliste tööde juhatajate k/ühingu juhatausele.

Kuulda saades, et Teie lugupeetud organisatsioonil on üle raudtee kogutud andmeid 10. tunnilise tööpäeva juures üle normaaltöötaja töötatud tundide tööviljakuse kaotuse % kohta, palume lahkelt neid materjale kasutamiseks teada.

Postlaste kirjad provintsist.

Miks pole suudetud kõiki postiteenijaid organiseerida?

Aegsasti enne viimast kongressi tuleb tati postiteenijate kutseühingu keskjuhatausele meele, et lood postiteenijate organiseerimisega ei ole korras, et paljud osakonnad kannatavad kasina liikmetearvu all, et endised pererikkad ja teovõimsad osakonnad on ruineerunud jne.

Aegsasti enne kongressi kokkutulekut paluti keskjuhatast, et viimane asuks põhjuste selgitamisele, miks ei suudeta tõmmata kõiki teenijaid ühise kutseühingutekli alla, miks vaenustetakse ühingu ja hoitakse eemale ühingu. Sest pole ju loomulik, et ühte perre kuuluva teenijaskonna lõhestab nüüd ühing, kutseühing, mis peaks esijoonel tihendama sõprusidemeid inimeste vahel, kel ühised kutsehuvid.

Pole ju loomulik, et seal, kus varem valitses sõbralik üksmeel, näeme nüüd sõbralikkusele ja seltsimehelikkusele reaktsioonilisi tundeid sigimas. Viha ja vaenu näeme levimas sõprade vahel, viha ja vaenu, mille läte — *kutseühing*.

Aegsasti enne kongressi taheti kohtadel selgusele jõuda, miks teenijad boikoteerivad ühingu, et siis kongressil teha vastavad järeldused andmetest, mis kogutud keskjuhatause poolt ses asjas osakonnadelt.

Kuid keskjuhatus ei asunud nende andmete kogumisele.

Mis veel kummalisem — keskjuhatus (õigem härra Kallman) „leiutas“, et kõik on kõige paremas korras: liikmeid küllaldaselt, kõik organiseeritud jne. Aga ometi oma küljeall — Tallinnas — ei ole suudetud leida ühtmeelt. Mis me siis räägime

kaugematest nurkadest, — maaosakondadest ja muudest.

Võrreldgem Tallinna teenijate organiseeritud ja organiseerimata teenijate arvulist suhet ja rääkigem siis.

Muide, — milleks me võtame ühingu iga-aastasessse eelarvesse organiseerimise kuludeks summe ja kviteerime need aasta lõpul väljaminekuteks, kui tegelikult organiseerimisest juttu ei saa ollagi.

Kus ja keda on keskjuhatus seni organiseerinud?!

Milleks ta on kulutanud eelarve organiseerimise kulud?

Näidaku ta ometi seda liikmetele. Tehku seda selgel sõnal ja ärgu sosistagu uduseid aruandeid (nagu äsja kongressil), mis kõlavad kui soolapuhuja posimised, mitte aga asjalikud aruanded ühingu tähtsamast tööst — organiseerimisest.

Peale selle tahaksime kuulda *põhjusi*, miks ei ole suudetud seni kõiki postiteenijaid organiseerida. Keskjuhatus asugu *tõsiselt* selle küsimuse selgitamisele, sest siis näeksime-kuuleksime neid takistavaid tegureid, mis senini halvanud meie ühingu hoogsat tegevust ja tõkestanud liikmete juurevoolu.

Selle küsimuse selgunemisel, suudaksime ehk hajutada tolle uima, milles praegu närbub ühingu jõud ja üksmeel.

Hil—DE.

Meie kaitseme postiteenijate huve.

Teatavasti saadik Koff esines XII (s. a. aprillikuu) posti-t.-t. teenijate kongressil protestiga riigiteenijate keskliidu esindajate vastu, kes riigikogu sotsiaalkomisjonis ei kaitsenud küllaldaselt riigiteenijate huve ja olid nõus vabariigi valitsuse poolt esitatud riigiteenijate arstiabi raami-seadusega.

Sel puhul härra Kallmann (kes oligi riigiteenijate esindaja mainit komisjonis) andis kongressi ees puha lubaduse — saata esimesel võimalusel kõikidele alluvatele osakondadele riigikogu sotsiaalkomisjoni koosoleku protokollid ära kirja, kust osakonnad näeksid, kuivõrt põhjendatud on saadik Koffi protest kui ka omalajal ajalehis ilmunud süüdistused samas asjas.

Nüüd on sellest lubadusest möödunud juba pool aastat, aga protokollid ära kirja ei ole osakonnad senini ikkagi veel saanud.

Nähtavasti härra Kallmann andis lubaduse vaid selleks, et pääseda kongressi ees täbarast seisukorrast, millesse oli asetanud teda saadik Koffi otsene ning õiglane küsimus-arupärimine. W.

Ametnikkude Internatsionaali kongress Genfis.

6.—8. augustil k. a. pidas Ametnikkude Internatsionaal oma kolmandat kongressi Genfis. Kokku oli tulnud 300 esindajat peaaegu kõigist Euroopa riikidest. Saksamaalt oli 50 esindajat.

Olgu tähendatud, et Ametnikkude Internatsionaal kutsuti ellu alles 5 aasta eest Wiinis. Lühikese aja jooksul on suuri edusamme tehtud. Liikmete arv on alatasa kasvamas.

Kongressi tervitas Amsterdami Rahvusvahelise Ametiühingute Liidu poolt Liidu sekretär Sassenbach, kes muuseas tähendas, et rahvusvahelise ühinemise algatajateks olid töölisel. Nüüd on aga ka ametnikud rahvusvaheliselt ühined ja jääb soovida, et vaimlise ja füüsilise töö tegijate rahvusvaheliste organisatsioonide koostöö peatselt teostuks. Peale selle toodi tervitusi Transporttöölise Internatsionaali, Rahvasteliidu, Rahvusvahelise Tööstööbüroo ja Genfi linnavalitsuse poolt.

Saksa esindajate ettepanekul tehti Internatsionaali Täidesaatvale Komiteele ülesandeks astuda läbirääkimistesse Amsterdami Ametiühingute Liiduga selleks, et Ametnikkude Internatsionaal tunnistaks Ametiühingute Liitu kuuluvaks kutsetesekretariaadiks.

Esimese päeva õhtul peeti suur koosolek, kus väga huvitavate kõnedega esinesid Noordhoff Hollandist, Dorer Wiinist, Laurent Pariisist ja Falkenberg Berliinist. Kriipsutati alla Ametnikkude Internatsionaali tähtsust rahvaste vastastikuses üksteisest arusaamisest ja üleilmelises rahus.

Kongressi teisel päeval esines Saksa ametnikkude ühingu (ADB) esindaja

Dr. Völter referaadiga ametnikkude majanduslike olukorra üle. Ta tähendas, et ametnikkude majandusline ja sotsiaalne olukord on tihedalt seotud tööliste majanduslike ja sotsiaalse olukorraga. Sellest järgneb ametnikkude ja tööliste organisatsioonide kõige tihedama koostöö vajadus.

Ametnikkude kaasarääkimise õiguse üle refereeris Médori Pariisist. Pärast referaati võeti vastu resolutsioon, millega nõutakse ametnikkude organisatsioonidele seadustega kindlustatud kaasarääkimise õigust. Selle teostamiseks loodagu igal pool pariteetlised komisjonid.

Teise päeva lõpul käidi Rahvaste Liidu ja Tööstööbüroos, kus anti nende asutuste tegevuse kohta lähemaid seletusi.

Kolmandal päeval esines referaadiga ametnikkude ja riigi vahekorra kohta Rahvusvahelise Tööstööbüroo sektsiooni juhtaja Henry Füss. Ta tähendas, et ametiühingud ei ole mitte ainult abinõud oma liikmete ainelise ja vaimlise olukorra parandamiseks. Nad on praeguse ühiskonna väga tähtsad orgaanilised osad. Sellepärast peab ka ametnikkude ametiühingutel täielik kaasarääkimise ja esinduse õigus olema vastavate küsimuste lahendamisel. Edasi tähendas referent, et ametnikud on samuti palgateenijad kui tööliselki. Neil peavad samasugused streigi õigused olema kui töölistelgi. Tegelikult on mitmel pool ametnikkude streigid aset leidnud. Ei ole ju riik muud midagi, kui elavate huvigruppide koondus, kus iga grupp oma heakäekäigu eest võitleb.

Referendi seisukohad tunnustati kongressi poolt õigeks ja vastuvõetavaks.

Levitage ja toetage oma häälekandjat!

Lõpuks valiti Ametnikkude Internatsionaali esimeheks Saksa ametnikkude ühingu (ADB) esindaja Falkenberg ja sekretäriks prantslane Laurent.

Kongress lõppes uue esimehe Falkenbergi kõnega, milles ta tänu avaldas endisele sekretärile Noordhoffile ja alla kriiputas Rahvusvahelise Töbüroo tähtsust

niihästi tööliste kui ka ametnikkude organisatsioonidele. Peatudes möödunud kongressi tööde juures, tähendas Falkenberg, et see tunnistust annab ametnikkude arusaamisest ajavaimust ja valmisolekust rakendada ennast uute aadete teostamise teenistusse. X.

Distsiplinaarkomisjonid teenijaskonna esindajate osavõtuga Šveitsis.

Šveitsis 1. märtsist 1929 jõusse astunud uue valitsemiskorra seadus näeb ette distsiplinaarkomisjone, mille poole võivad kõik Šveitsi Föderatsiooni ametnikud ja teenijad pöörata, kui nad ei ole rahul nende peale pandud distsiplinaar karistusega. Kogu Föderatsioonis moodustatakse 8 komisjoni, nendest 4 raudteel: üks peavalitsuse ja kolm I, II ja III ringkondade (Kreis) valitsuste juures. Komisjonide määrus on pariteetlises komisjonis juba läbi arutatud ja läheb Föderatsiooni nõukogule kinnitamiseks. Määrus koosneb 31 artiklist ja sisaldab kokkuvõtetult järgmist.

Komisjonid koosnevad esimehest ja kahest liikmest. Viimastele valitakse igaühele kaks asetäitjat. Esimees, üks liige ja kaks asetäitjat määratakse Föderatsiooni nõukogu poolt, teine liige ja temale kaks asetäitjat valitakse vastavate ametkondade teenijaskonna poolt. Esimees ei või kuuluda ühtegi ametkonda. Üks isik võib mitme komisjoni esimeheks olla. Tema asetäitja määratakse Föderatsiooni nõukogu poolt. Asjaajamine sünnib selle asutuse kulul ja tööjõududega, mille juures komisjon moodustatakse.

Distsiplinaarkomisjoni poole võib iga ametnik ja teenija pöörata, kui ta tema peale pandud karistusega rahul ei ole. Komisjoni kompetentsi kuuluvad:

- 1) rahatrahvi üle 5 frangi;
- 2) priisõidu piletite saamise õiguse äravõtmine;
- 3) palga alandamine;
- 4) ametis alandamine või distsiplinaar korras ümberpaigutamine.

Kaebusi raskemate karistuste puhul, nii kui reservi arvamine ja teenistusest vallandamine, arutab Föderatsiooni kõrgema kohtu sellekohane osakond. Leiab kohus, et lahtilaskmine pole seadusepärane, siis võib ta lahtilastule määrata kah-

jutasu ja nõuda lahtilastunu tagasivõtmist teenistusse.

Distsiplinaarkomisjonide istungid on kinnised.

Komisjoni nõudel on ametkonnad kohustatud esitama kõik asjasse puutuv kirjavahetus ja juurdluse aktid. Tarviduse korral on komisjonil õigus asjaosalisi üle kuulata.

Esimehe poolt allakirjutatud komisjoni otsus saadetakse ametkonnale 10 päeva jooksul pärast otsuse tegemist.

Komisjoni liikmete ja nende asetäitjate valimistest võtavad osa kõik ametnikud ja teenijad.

Väljaspool ametkondi seisvad komisjoni liikmed saavad istungite puhul päevaraha 40 Šveitsi franki, ametkondade teenistuses seisvad liikmed aga 25 franki. Sõidukulud tasutakse raudteel II klassi ja laevadel I klassi tariifi järgi.

Selle määruse puhul kirjutab Šveitsi raudteelaste häälekandja:

„Distsiplinaarkomisjonide ellukutsumisega on astutud suur samm edasi teenijate kaitsemise suunas ülemuse omavoli eest. Kuigi kõik teenijate soovid ei ole väljendust leidnud määrustes, on siiski komisjonidel väga suur oluline tähtsus. Kaob ära see ebaloomulik olukord, kus õigust tuli otsida trahvimääraja ülemuse enese juurest. Nüüd on selleks erapooletu instants, kes kaebuste igakülgse ja õiglase arutuse garanteerib.“

Nii Šveitsis. Teistes Lääne-Euroopa riikides, nii kui Belgias ja Saksamaal, on teenijaskond oma kaasaraakimise õiguses veel palju kaugemale jõudnud. Ikka rohkem ja rohkem on läbi löömas arusaamine, et seda ustavam ja kohusetruum on ametnik ja teenija, mida paremini ta õigused ja huvid kaitstud on. Millal hakatakse ka meil sellest aru saama? X.

Vedurimeeskonna ettevalmistus ja komplekteerimine Saksamaal.

Esmalt olgu tähendatud, et Saksamaal vedurijuhid ja vedurikütjad kaks üksteisest erinevat teenijate liiki moodustavad. Tavaliselt määratakse vedurikütjad mittekvalifitseeritud tehastetöolistest, peamiselt veduripuhastajatest. Vedurijuhid komplekteeritakse kvalifitseeritud metallitöolistest.

Vedurimeeskonna kutselise ettevalmistuse küsimusega on Saksa raudteevalitsused juba ammugi tegemist teinud. 1878. aasta määruste põhjal avati kursusi, milledest osavõtmine aga vabatahtlik oli. 1901. a. määrustega tehti osavõtmine kursustest sunduslikuks.

Kursuste eesmärk oli vedurimeeskonna ennem juba omandatud teadmisi värskendada ja meeskonda tutvustada uuendustega liikumise julgeoleku alal. Olenedes kohalikkudest oludest olid kursused mitmesuguste õppekavade, sisemise korralduse ja kestvusega.

1903. a. vedurijuhid ise asutasid 4 kooli, kus õppetundide arv nädalas 10 oli ja õpetus ühe aasta kestis. Koolid avati tööstuskoolide juures ja said toetust raudteevalitsustelt. Õppemaks oli 30 marka aastas.

Pärast kõikide Saksa raudteede koondamist ühte võrku püütakse vedurimeeskonna ettevalmistust kogu Saksamaal ühtlustada. Täni ei ole see veel täielikult teostatud, kuid siiski on juba enam-vähem ühtlane ettevalmistuse korraldus välja kujunenud. See on umbes järgmine.

Veduriteenistusse astuda soovijad algavad oma ettevalmistust tööga vedurite parandusetehtastes. Töö kestvus on kütja kandidaatidele 1 aasta ja vedurijuhi kandidaatidele 2 aasta peale kindlaks määratud. Sellele järgneb 6 kuud praktikat veduril kütjana. Ühes sellega algab ka teoreetiline ettevalmistus kursustel järgmise õppekavaga ja tundide arvuga:

Õppeained:

Tundide arv:
Kütja- Auruved. Elektri-
tele juhtidele ved.juh.

1) Ülevaade valitsemiskorraldusest	6	6	6
2) Ülevaade majanduslikust korraldusest	3	3	3
3) Liikumiskorraldus	12	20	20
4) Tee korrashoiu korraldus	2	2	2
5) Telegraaf ja telefon	1	1	1

6) Plaanid ja joonised	2	2	2
7) Koosseisu määrused	2	2	2
8) Jaama ja teede tehnilised abinõud	2	2	2
9) Materjalide õpetus	6	6	6
10) Veduri ja mootorvagunite konstruktsioon	17	85	65
11) Veduriteenistus	22	22	22
12) Vaguniteenistus	4	4	4
13) Elektrivoolu tekitamine, transformeerimine ja jaotus	—	—	20

Kokku tunde 79 155 155

Kursused on loengute pidamise aja poolest kohandatud teenistustingimustele. Osavõtjate arv ühe korraga mitte üle 30.

Peale 155 tunni on vedurijuhi kandidaatidele veel 20 tundi praktilisi harjutusi ette nähtud.

Pärast eelpool nimetatud kuuekuulist praktikat ja kursustel ainete läbikuulamist peavad mõlemat liiki kandidaadid kütja ameti eksami tegema. Vedurijuhi kandidaadid peavad nüüd ühe aasta kütjatena veduril teenima ja siis alles lastakse vedurijuhi ameti eksamile.

Pärast eksami sooritamist määratakse kandidaat manöövrivedurile vedurijuhiks. Edaspidine teenistusekäik oleneb kandidaadi tublidusest ja vabade kohtade arvust rongide veduritel.

Et vedurimeeskonna teadmised alati ajanõuetele vastaksid, korraldatakse igas kuus üks kord nõndanimetatud teenistuslikud loengud, mis kestavad 2 tundi. Loengutest osavõtmine on kõigile veduriteeni jaoks sunduslik. Loengute aineks on määruste, eeskirjade ja käsukirjade muudatused ja täiendused, uuendused jaama ja teede tehnilistes abinõudes, liikumise julgeoleku korraldused jne. Tarvide korral täiendatakse loenguid valguspiltidega.

Lõpuks olgu tähendatud, et Saksa raudteelaste ametiühingud väga aktiivselt tegutsevad oma liigetele üldise ja kutsehariduse täiendamise võimaluste loomise alal. Ametiühingute poolt on moodustatud nõndanimetatud raudteelaste kutsekoolide ühing, kes koole ja kursuseid avab ja igateviisi kutselist haridust kõigil raudteeteenistuse aladel edustab.

Raudteevalitsus ja Balti eraseaduse § 4186.

Korraliku teenija omapärane vallandamise lugu.

Raudteevalitsus pani omavoliliselt maksma ka koosseisus ettenähtud remonditööliste, eesttöötajate ja ametmeeste kohta Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud „Riigiraudtee tööliste palgake määruse täienduse“, mis ainult päevatööliste tööaega ja palganorme käsitab. Olles veendunud, et raudteevalitsusel ei ole õigust selle määruse alusel sundida kuuteenijaid 10 tundi päevas töötama, avaldasid viimased protesti. Nende hulka kuulus ka I liini jaoskonna sepp Konstantin Neidorf, kes avalikult protesteerides püüdis omi õigusi kaitsta. Selle tagajärjel vallandati Neidorf teenistusest Balti Eraseaduse § 4186

Balti Eraseaduse § 4186 põhjal teenistusest vallandatud Iliinjaoskonna sepp Konstantin Neidorf.

põhjal. K. Neidorf teenis raudteel 1911. a. saadik ja oli igatepidi korralik ja kohusetruu teenija. Et tal aga ka julgust ja meelegindlust jätkus avalikult välja astuda raudteevalitsuse ebaseadusliku korralduse vastu ja kuna ta muidu täiesti korralik teenija oli, siis poeti Balti Eraseaduse taha ja „lõpetati Neidorfiga vahekorrad“. Kuid Neidorf ei loe veel omi vahekordi raudteevalitsusega lõpetatuks: ta esines rahukohtus kaebusega, nõudes raudteevalitsuselt ületunni tasu töö eest, mis tehtud üle 8 tunni päevas. Nende päevade sees tuleb asi arutusele ja ei ole kahtlust, et kohus Neidorfi kaebuse rahuldab. Vahepeal on aga Neidorf omale juba uue teenistusekoha leidnud.

Soovime K. Neidorfile õnne uues teenistusekohas ja olgu talle troostiks teadmine, et võitlus 8-tunnilise tööpäeva eest kestab raugemata edasi. Muuseas kavatseb kutseühing selles asjas pöörata Rahvusvahelise Transporttööliste Ühingu poole.

Arstimine tsekiga.

Kas jumala tahtmisel või riigiisade juhtuwal tarkusel on riigiteenijate arstimisel välja kujunenud süsteem, mida nimetatakse tsekisüsteemiks. Tšekk — see tuletab iseenesest meele kibedaid ja kitsaid aegu minevikus, ent arstičekk nüüdsel ajal, see peab olema ju tervise pandiks. Kui tunned siis kontes kangestust, lihastes lõikavat valu, pea sumisemist või muud santi haigust, siis muidugi on esimene abimees tšekk. Võtad raamatu, lähed arsti juure ehk suurema häda korral lased tohtri-härä oma juure tulla. Ja vaat', raskem on selle viimasega. Kõlistad mitmele arstile, aga tulija pole neist ükski. Ühel juhtub olema parajasti kõnetund, teine laupäeval sel päeval haigeid vastu ei võta, kolmast, neljast pole kodus — kõlista kas või hulluks end, viies ei tule koju üldse. Kui lõppeks leiad lähedalt ühe spetsialisti — kel kodus ühtegi patsienti pole — see tuleb siis. Ja see sünnib sageli nii.

— Tere, kas siin on keegi haige? — Jaa, olge lahked, hra doktor, teises toas. — Ahaa, noh kust Teie end haige tunnete?

Palavik, pea uimane, sees valud, — kogeleb haige. — Kas Teil' on tšekiraamat? — ehk kui tagasihoidlikum arst — Kus asutuses Teie teenite? — Juba on siis ka diagnoos kohe selge, kirjutatakse retsept, kolm korda päevas supilusika täis enne söömist, kaks tabletti enne magaminemist, külm kompress peale. Käristatakse üks tšekk: arsti tasu Kr. 3.—, sõidukulu Kr. 2.—, kokku viis krooni. Arst võtab oma kohvrikese ja kõmbib minema — aga sõidukulu 2 kr.!

Kord juhtus nii, et riigiteenija laps jäi haigeks, virises, ei võtnud toitu ega maganud hästi. Toodi arst. Esimene küsimine, kas tšekiraamat on? Vastus — ja on. Vaadati laps järele. Õeldi — laps on ülesöönud, täh. vaja vähem süüa anda. Tehti siis arsti käsu järele. Aga asi ei paranenud. Laps lahjenes silmnähtavalt. Toodi teine arst — see istus laua ääre ja küsis, mis lapsel viga, oli viisakas ega puutunud last ennast. Kirjutas ka portsu retsepte ja läks, tšeki riigiteenijale mälestuseks jättes — arstitasu... sõidukulu jne. Ka see ei toonud paremust, asi

muutus kriitiliseks — häda sundis tooma kolmanda arsti. Aga nüüd ei söandanud vanemad enam näidata tšekiraamatut. — Kas te hullud olete, te näljutate lapse ära! käratas viimane pahaselt — lapsele tuleb tugevasti süüa anda! Muud rohtu ei kirjutatud. Tehti jälle arsti õpetuse järgi — ja laps paranes.

Tšekidega arstijaid on ilmatu hulk, terve haigekassade alla kuuluv töölikond, riigiteenijaskond. Sellest see tuleb siis, et iga arst ootab pikisilmil patsienti, kes kuhugi tšekisüsteemi ei kuulu. Muidugi on siin tasu ja läbivaatamise vahel suur vahe.

Tunned end haigena, tahad kord end tõsisemalt tervisiliselt läbi vaadata, lähed valitud arsti juure ega lausu alul tšekiraamatu olemasolust midagi. Kõik läheb libedasti, läbivaatamise viisil kohe teine noot. On see protseduur läbi, küsid palju võlgu oled — Kr. 2.50. Oled aga häbematu ja ulatad siiski tšekiraamatu. — Miks te seda kohe ei ütelnud, kärgib arst nüüd pahaselt. Vabandage, aga mikspärast ma oleks pidanud seda siis kohe ütleva? küsid õigustatult. — Noh, ma oleks siis ka teadnud... uriseb arst ja kirjutab tšekiraamatusse Kr. 1.25. — Vabandage, mina ei taha Teile mitte võlgu jääda, — ütled siis rahulikult, — tahtsin vaid kord hoolsamini end läbi vaadata lasta ja teistsugusemat kohtlemist eest leida, Teie võtke mis Teie tasu on. —

Jätad siis Kr. 2.50 lauale ja lähed oma teed tundmusega, nagu kisuks see närune tšekk sinu inimväärtust igal sammul alla. Jõuad veendumusele, et on kaks arstimise viisi — tšekiga ja ilma.

Tähendab, on tähtis missuguse näoga sa arsti juures käid, on sul riigiteenija nägu ees, tšekiraamat taskus, siis pead sa vähemalt kümme visiiti tegema haiguse puhul, mille teine „erainimene“ ühe korraga oleks jutti ajanud. Sind lastakse käia ja sa mõtled, et see käik hea on.

Juhtub, et sul on vaja vähe ritsinuseõli, vesiniku ülihapendit kurgu loputuseks või jooti haavakese tarvis kodusesse apteeki, siis ei saa sa seda ilma arsti retseptita kusagilt prii, pead tingimata arsti poole pöörama, tšeki andma Kr. 1.25 peale, alles siis võid tuua ilma rahata apteegist selle 10—15-sendilise rohukese. Aga et see rohukene on läinud maksma arstile makstud summa võrra rohkem, seda ei tule arstiabikorraldajail mõttesegi. Riigiteenija oma tšekiraamatuga on kujunenud mingiks lepinguliseks patsiendiks arstkonnale, keda ei tarvitse võistlusega enese juure meelitada, vaid kes peab tahes või tahtmata leppima selle pealiskaudsusega, mida tšekk talle kaela toonud. Sest pole ükskõik kas arstida tšekiga või ilma.

Patsient tšekiga.

Mitmesugust.

Rahvusvaheline transporttöölise föderatsioon, „I. T. F.“, mille liikmeks on ka Eesti Raudteelaste Keskühing, toetab agaralt Itaalia töölikonda tema võitluses fašistliku valitsusega.

Ei ole huvituseta kinkida veidi tähelepanu paarile meile avaldamiseks saade-

tud kirjale, millistest nähtub, kuivõrd julgelt nimetatud organisatsioon välja astub Itaalia proletariaadi kaitseks.

Ühtlasi pöörab „I. T. F.“ üleskutsega kõikide maade kaaslaste poole — toetada rahaliselt jõudumööda materjaalselt raskesti kannatanud Itaalia töölikonda.

Rahvusvahelise transporttöölise föderatsiooni tegevus Itaalias.

Nagu varemalt teatasime, õnnestus rahvusvahelisele transporttöölise föderatsioonile, vaatamata fašistlikule võimuvalitsusele kogu selle tagajärgimisega, uuesti alustada oma tegevust Itaalia transporttöölise seas, asutades mitmesugustes linnades osakondi, millised õiendavad oma osamaksud otsekohe „J. T. F.“ile.

Nähtavasti muutus Itaalia valitsus rahutuks selle propaganda tagajärjel ning astus ühendusse Amsterdami politseiulemaga. Igatahes pööras viimane „I. T. F.“i sekretariaadi poole järelepärimisega, kas vastavat tööle kuulud, et rahvusvaheline transporttöölise föderatsioon on tellinud tuhandeid manifeste, neid salaja Itaaliasse toimetanud ning seal laiali levitanud.

Selle järelepärimise puhul saatis „I. T. F.“i sekretariaat Itaalia saadikule Haagis järgmise kirja:

Amsterdam, 5. augustil 1930. a.

Eksellents!

Täna keskpäeval pöörati meie poole politseiulema käsul järelepärimisega, kas vastab tööle asjaolu, et rahvusvaheline transporttöölise föderatsioon on tellinud tuhandeid manifeste, neid salaja Itaaliasse toimetanud ning seal laiali levitanud. Meil ei olnud vähematki põhjust mitte kinnitada seda, mida meie juba hulga aja eest oleme avaldanud ning seetõttu andsime soovitud teateid.

Et aga Amsterdami politseiülem vaevalt enda huvi pärast oleks meie poole pööranud ning end seganud asjusse, mis sünnivad Itaalias ja temale seetõttu korda ei lähe, siis oletame, et tema tegutses asjast huvitatud isiku, sel korral Itaalia valitsuse palvel, Teie Eksellentsi, vahe- talitusel.

Amsterdami politseiülemale töö kergendamiseks, kiirustame teatama Teile, Eksellents, seda- sama, mida oleme juba teatanud hra politsei- ülemale.

Meile esitatud küsimusele võime Teile mee- leldi vastata täiesti kõrvale puiklemata. Teie teadmiseks lisame sellele kirjale üks eksemplar meie väljaantud ja laialilaotatud manifestist. Sellele lisame veel juure, et meil on kindel kavat- sus jätkata kirjanduse sissevedu Itaaliasse ja me loodame saavutada selle niikuinii juba tagajär- jeka propagandaga veelgi suuremaid tulemusi.

Teie informatsiooniks lisame veel juure üks eksemplar meie prantsuse, inglise, saksa, rootsi ning hispaania keeles ilmutavast häälekandjast (kahjuks käesoleval momendil ei ole see veel ilmunud Itaalia keeles, mis on ainult lühikese aja küsimus), — millest Te võite näha nii mõn- dagi meie internatsionaali ja sellega liitunud tööliste tööst, sihitud selle põlatud ikke vastu, mille all ägab Itaalia proletariaati.

Kui soovite praegu ehk edaspidi täienda- vaid teateid, palume pöörata otsekohe meie poole.

Meie oleme igal ajal valmis korrapäraselt saatma Teie soovil teatud arvu meie antifas- chistlikest avaldusist, laialilaotamiseks Teie mõtteosaliste vahel.

Meie palume Teid, Eksellents, avaldada meie vihavaenu fashistlikule valitsusele ning vastu võtta kinnitus, et meie seisame täiesti Itaalia proletariaadi poolt tema võitluses vabaduse eest.

Meie jääme austusega

Rahvusvaheline Transporttöölise föderatsioon.

Edo Fimmen.

N. Nathans.

(allkiri)

(allkiri)

Amsterdam (Holland), Vondelstraat 61.
August 1930.

Kõigile!

Olge solidaarsed Itaalia kaaslaste vastu!

Kaaslased!

Teatavasti jätkas „I. T. F.“ võimalust mööda oma tegevust Itaalias ka peale sealsete ameti- ühingute kaotamise fashistliku reshiimi poolt.

Meie endisest avaldusist on Teil teada, et osalt tänu meie vaevale on Itaalia tänavraudtee- ja raudteeteenijail õnnestunud uuesti jalule sa- da, ehkki mitte legaalselt, oma kutseorganisat- sioone. Ka teistes transportharudes püütakse koondada töölisi vabadesse ametiühinguisse ning uuesti luua transporttöölise grupe.

Meie julged Itaalia kaaslased, kes vaatamata suurele hädaohule täidavad oma proletaarseid kohustusi, pööravad üleskutsega kõikide maade töölisliikumise poole, — pidada suurima energi- aaga kui kunagi varem võitlust fashismiga.

Vahepeal aga jätkasid nad „I. T. F.“i toetusel oma tegevust kõigi nende kasutada olevate

abinõudega. Nagu Teil juba ajakirjanduse sõnu- meist teada, lendas üks lennuk üle Milaano linna, visates alla antifashistlikke lendlehti. Lennukil õnnestus kaduda vaatamata hoolsale jälgimisele, kuid õnnetuseks Itaalia-Schveitsi piiril kukkus see alla, kusjuures lennuk purunes täiesti, lendur aga sai raskeid vigastusi. Viimaste teadete järele seisvat tema elu siiski väl- jaspool hädaohu.

Tervitame seda õnnelikku juhust, missugune võimaldab meile meie soojema sümpaatia ning solidaarsuse tunde avaldamist Itaalia sõprade vastu.

Kõigi meie püüete sihiks on uute võitlus- vahendite muretsemine meie Itaalia kaaslastele.

Iga kaaslane oma igapäevases võitluses peaks lugema oma aukohuseks, — kaasa aidata nende suurte materjaalsete kahjude heakstegevemisele, mida on pidanud kannatama meie Itaalia sõb- rad. Tarbekorral muretseb „I. T. F.“ omalt poolt uusi võitlusvahendeid. Igaüks meist aga peab tooma ohvri. Seetõttu pöörame tänase üleskutsega mitte ühingu kassade, vaid igapäe- solidaarsuse poole.

Meie pidasime nõu oma Itaalia kaaslastega selle töö ja selle üleskutse avaliku iseloomu üle; nad on täiesti ühinenud meie seisukohaga. Meie arvates ei too kahju, kui fashismi valitsus teada saab kuidas meie teda vihkame kõigi nende kuri- tegude pärast, mida on ta korda saatnud Itaalia töölistkonna suhtes.

Fashismi valitsus peab teadma, et meie ei jäta midagi kasutamata võitluses temaga.

Kogu ilma kaaslased! Teid ootab tegevus! Aidake kaasa igauks eranditult. Andke vähe, kui Teil võimalik ei ole anda rohkem. Kuid ärge rahulduge ainult sellega, vaid püüdke kaasa mõjuda, et ka teised järgneksid Teie eeskujule. Organiseerige oma ringides solidaarsuse liikumist kõikjal: jaamades, tööstusis, büroodes, lae- vul, kaalukodades, garaashides ja mujal, kus leidub selleks võimalusi.

Teie ametiühingu eesseisus võtab heameelel oma peale kogutud summade ülesaatmise meie sekretariaadile. Missugune maa ja missugune kutseliik suudab kõige rohkem kaasa aidata, — see olgu võistluse eesmärgiks.

Edasi fashismi, vabaduse allasurumise ja sõjahädaohu vastu võitlemisele!

Olge solidaarsed ka praktiliselt!

„I. T. F.“i komisjon:

Joh. Brautigam.

P. Moltmaker.

A. Kievit, asetäitja liige.

F. Landskroon.

„I. T. F.“i eksekutiivkomitee:

C. T. Cramp, esimees.

Joh. Döring, aseesimees.

M. Bidegaray.

A. Forstner.

Ch. Lindley.

Edo Fimmen, peasekretär.

N. Nathans, 2. sekretär.

Uuendage „Side“ tellimisi!

Vastutav ja tegev toimetaja ALEKSANDER LEPP.

Väljaandja EESTI RAUDTEELASTE KESKÜHING

Kirjastuse o.-ü. „Täht“ trükk, Tallinnas, V. Pärnu mnt. 31.